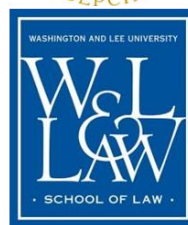

Програма "Нове правосуддя"

АНТИКОРУПЦІЙНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ: «ЗМІЦНЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ ЗАПОБІГАТИ КОРУПЦІЇ ЧЕРЕЗ ФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ»

Фінальна резолюція та план дій
Харків, 21-22 листопада 2017 року

З огляду на положення статті 42 "Академічна доброчесність" Закону України "Про освіту", обов'язки вищих навчальних закладів щодо освіти майбутніх поколінь та прагнення студентів правничих шкіл і суспільства в цілому протидіяти корупції, учасники семінару-практикуму:

- рекомендують правничим школам України продовжувати відстоювати і пропагувати серед студентів та інших представників освітньої спільноти принципи академічної доброчесності та нетерпимості до проявів корупції, а також необхідність опанування передових технологій та їх застосування у поширенні політики і практики запобігання та протидії корупції;
- рекомендують запозичувати досвід інших вищих навчальних закладів у формуванні антикорупційної політики та принципів академічної доброчесності, наприклад, досвід Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого у відстоюванні принципів академічної доброчесності, досвід Українського католицького університету в розробці антикорупційної політики та практику відрахування/звільнення за порушення правил професійної етики чи корупційне діяння, що застосовується в Університеті Вашингтона і Лі (США);
- рекомендують використовувати сучасні методи і техніку формування і реалізації політики боротьби з корупцією та додержання принципів доброчесності, у тому числі застосовувати методологію системного аналізу для виявлення ризиків корупції та конфлікту інтересів у діяльності вищих навчальних закладів;
- рекомендують правничим школам України розглянути можливість впровадження Модельної антикорупційної політики, розробленої під час цього семінару-практикуму;

- рекомендують правничим школам України після прийняття Модельної антикорупційної політики провести річну зустріч, щоб поділитися кращими практиками та оцінити реалізацію політики кожним вищим навчальним закладом;
- рекомендують Національному агентству з питань запобігання корупції України проаналізувати Модельну антикорупційну політику, розроблену під час семінару-практикуму та сприяти її поширенню;
- рекомендують правничим школам продовжувати відстоювання принципів академічної доброчесності в академічній спільності та запобігання корупції у співпраці з:
  - Міністерством юстиції України та Міністерством освіти та науки України в рамках проекту "Я маю право!";
  - Програмою "Нове правосуддя", що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку;
  - Управлінням боротьби з наркотиками і злочинністю ООН – Відділом забезпечення виконання договорів в рамках Антикорупційної академічної ініціативи (ACAD) та Ініціативи "Освіта для забезпечення справедливості" (Education for Justice)

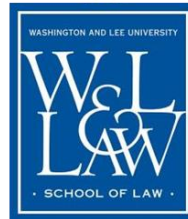
Проект Модельної антикорупційної політики вищого навчального закладу додається.

NEW JUSTICE PROGRAM

ПРОЕКТ

Модельна антикорупційна політика

I. Преамбула

Вищий навчальний заклад (тут і надалі – "ВНЗ") зберігає та захищає авторитет свого професорсько-викладацького складу та наукового потенціалу. Діяльність ВНЗ спрямовується на формування поваги до доброчесності та гідності всіх членів його спільноти. Відстоювання цих спільних цінностей забезпечує створення сприятливого для досягнення досконалості середовища для студентів, викладачів, адміністративних та інших працівників ВНЗ.

Існування такої культури заохочує застосування успішних академічних практик і зміцнює суспільну довіру до ВНЗ та повагу до його роботи. Розсудливість та застосування антикорупційної політики є запорукою збереження віри у ВНЗ, освітню спільноту та суспільство, членів якого ВНЗ формує через якісну освіту.

Ми прагнемо, щоб культура етичних цінностей, що її формує ВНЗ, поширювалася на суспільство в цілому.

II. Мета

Головна мета розробки та впровадження Модельної антикорупційної політики полягає у запобіганні корупції та забезпечення додержання принципів академічної доброчесності у ВНЗ. Модельна антикорупційна політика (тут і надалі – "Політика") покликана слугувати для спільноти ВНЗ дороговказом стосовно того, як розпізнавати та реагувати на ситуації, в яких можуть мати місце прояви корупції.

III. Визначення термінів

Докладніші пояснення значення наведених нижче термінів містяться у Конвенції ООН проти корупції.

Особа, відповідальна за антикорупційну політику ВНЗ – посадова особа, яка відповідає за антикорупційну програму ВНЗ, зокрема за управління антикорупційною програмою, розробку

антикорупційної політики, оцінку пов'язаних з корупцією ризиків, антикорупційних нагляд, проведення необхідних навчальних заходів, здійснення моніторингу, координування проведення екзаменів та забезпечення впровадження антикорупційної політики.

Хабарництво – акт або спроба передачі будь-якою особою подарунка або грошових коштів чи подяка в іншій формі з метою вплинути на прийняття іншою особою рішення, яке вона інакше не прийняла би чи не повинна була би прийняти.

Обман – використання, спроба використання чи пропозиція використання будь-якого ресурсу, який не дозволяється використовувати в ході складання екзамену, підготовки документу чи виконання будь-якої роботи.

Конфлікт інтересів – ситуація, за якої особа залучається до діяльності особистого чи фінансового характеру, яка може неналежним чином вплинути на спроможність цієї особи приймати справедливе рішення.

Корупція – будь-яка діяльність, що має на меті спонукання посадової чи приватної особи до зловживання своїм становищем, наприклад, до вчинення будь-якої неналежної дії або до утримання від вчинення належної дії.

Розтрата – використання активів ВНЗ для досягнення неналежної мети.

Сторонні учасники – партнери ВНЗ або треті особи, які вступають у відносини з ВНЗ з метою постачання товарів, виконання робіт або надання послуг. Це можуть бути працівники того чи іншого агентства, волонтери, підрядники чи ділові партнери.

Шахрайство – дії, що вчиняються з метою вплинути на іншу особу шляхом обману, так щоб вона діяла у спосіб, у який вона би не діяла за нормальної ситуації.

Система честі – набір етичних норм і принципів поведінки, що спирається на довіру, моральні цінності, взаємну повагу, почуття справедливості та правди.

Незаконне збагачення – збільшення активів, яке не може бути обґрунтовано пояснене.

Незаконне привласнення – умисне несанкціоноване використання ресурсів.

Відмивання грошей – процес легітимізації ресурсів, одержаних шляхом вчинення корупційних діянь чи провадження діяльності, за яку встановлена кримінальна відповідальність.

Перешкоджання відправленню правосуддя – будь-яка спроба через корупційні діяння вплинути на чи перешкодити належному відправленню правосуддя.

Плагіат – використання роботи іншої особи чи раніше опублікованої власної роботи без посилання чи з неналежним посилання на джерело інформації чи автора.

Викривач – особа, яка повідомляє про особу чи організацію, що, як вважається, залучена до незаконної діяльності або порушує етичні норми.

IV. На кого поширюється Політика

Політика поширюється на спільноту ВНЗ включно з його адміністрацією, викладачами, адміністративними та іншими працівниками, волонтерами, студентами, аспірантами,

підрядниками, консультантами, агентами, сторонніми учасниками та іншими афілійованими з ВНЗ особами та організаціями.

V. Хто має бути обізнаний з Політикою

З Політикою мають бути обізнані всі члени спільноти ВНЗ, а також його підрядники, консультанти, агенти та інші афілійовані з ВНЗ особи та організації.

VI. Відповідальні структурні підрозділи та посадовці

Політика приймається уповноваженим органом ВНЗ, на який покладено загальне управління діяльністю ВНЗ. Виконання положень Політики забезпечується уповноваженим органом ВНЗ, який відповідає за провадження антикорупційної політики.

VII. Текст Політики

Основні принципи та цілі

Забороняється пропонувати, давати, приймати чи підбурювати до надання будь-якого предмету, що має цінність, з метою впливу на дії будь-якої особи, яка керується цією Політикою.

Забороняється діяти у нечесний спосіб. Під поняття дії у нечесний спосіб підпадають плагіат, хабарництво, крадіжка, шахрайство, брехня, обман, фаворитизм, розтрата, вимагання, шантаж тощо.

На забезпечення довіри до даних про успішність та результати навчання кожен студент має доступ до своїх власних оцінок та – без зазначення даних про особу – оцінок всіх інших студентів. При цьому забезпечується конфіденційність даних про особу.

A. Адміністрація та персонал ВНЗ

У своїй діяльності, що проваджується від імені ВНЗ, адміністрація та персонал ВНЗ додержуються вимог національного законодавства, внутрішніх правил ВНЗ та цієї Політики з врахуванням моральних та етичних стандартів ВНЗ. Адміністрація та посадовці ВНЗ завжди діють справедливо, чесно, відкрито та у інклюзивний спосіб. Адміністрація ВНЗ відповідає за реалізацію цієї Політики та забезпечення дотримання її положень всіма структурними підрозділами та представниками ВНЗ.

Діючи від імені ВНЗ, всі його працівники додержуються таких принципів:

- (1) **Прозорість**. Вся робота, що виконується від імені ВНЗ, підлягає обліку в розумних межах. Публічний доступ до цих облікових даних надається відповідно до вимог національного законодавства.
- (2) **Справедливість**. Вся робота, що виконується від імені ВНЗ, розподіляється серед працівників ВНЗ у справедливий спосіб, а її виконання підлягає об'єктивному аналізу.
- (3) **Рациональне та ефективне використання ресурсів**. Усі рішення, що стосуються ресурсів ВНЗ, спрямовуються на запобігання їх марнуванню та несправедливому розподілу. Приймаючи такі рішення, адміністрація ВНЗ зобов'язана враховувати цілі та потреби усього ВНЗ.
- (4) **Підзвітність**. Українські та міжнародні експерти мають періодично проводити незалежне зовнішнє оцінювання якості освіти, що її надає ВНЗ.

Відповідно до зазначених принципів представники адміністрації та інші працівники ВНЗ зобов'язані уникати конфлікту інтересів, розтрата, незаконного збагачення, хабарництва, шахрайства, нецільового використання ресурсів, відмивання грошей, перешкоджання відправленню правосуддя та будь-яких інших корупційних діянь.

Б. Сторонні учасники

Дія цієї Політики поширюється на посадовців та уповноважених осіб, які мають право укладати контракти публічно- і приватноправового характеру від імені ВНЗ.

Всі сторонні учасники зобов'язані уникати причетності до діянь, що підпадають під визначення конфлікту інтересів, розтрата, неналежного впливу на проведення оцінювання, хабарництва (підкупу посадовців), незаконного збагачення, шахрайства чи упередженості в оцінюванні заявок, рахунків-фактур або договірних зобов'язань.

З огляду на зазначені вище заборони, сторонні учасники, які мають доступ до конфіденційної інформації, зобов'язані надавати таку інформацію на обґрунтований запит ВНЗ. Сторонні учасники не мають права надавати інформацію будь-яким третім особам за винятком випадків, коли це вимагається законом чи умовами договору.

В. Викладачі та студенти

Викладачі та студенти зобов'язані додержуватися положень даної Політики з урахуванням моральних та етичних стандартів ВНЗ. Викладачі та студенти завжди діють справедливо, чесно, відкрито та в інклюзивний спосіб.

Всім викладачам та студентам забороняється бути причетними до будь-яких проявів плагіату, обману, шантажу, фаворитизму та будь-яких інших проявів корупції. Дарування подарунків між студентами і викладачами забороняється. Встановлення такої заборони запобігає формуванню неналежних відносин між студентами та викладачами та сприяє формуванню справедливого середовища навчання.

Щоб допомогти викладачам і студентам виконувати положення цієї Політики, ВНЗ впроваджує Систему честі на основі кращих практик та за участі усіх задіяних осіб.

Система честі

ВНЗ запроваджує Систему честі / Кодекс честі / Кодекс етичної поведінки. Спеціально створений Комітет ВНЗ забезпечує виконання положень Системи або Кодексу честі.

Структура Комітету

До складу Комітету входять студенти, викладачі та представники адміністрації ВНЗ у кількості, що встановлюється виходячи з розміру та природи діяльності закладу. Частки студентів, викладачів та представників адміністрації становлять, відповідно, 40%, 40% та 20%. Члени Комітету обираються раз на рік голосуванням колективом осіб, яких вони представляють, наприклад, членів Комітету з числа студентів обирають студенти. Голова Комітету обирається членами Комітету і є Особою, що відповідає за антикорупційну політику ВНЗ (Anticorruption Officer).

Будь-який член спільноти ВНЗ може повідомити Комітет про виявлений ним прояв корупції або безчесну поведінку.

Повноваження Комітету

Комітет розслідує випадки підозри у порушенні Кодексу честі. На першому етапі інформація про розслідування є конфіденційною і не розголошується. У разі оскарження рішення Комітету, розгляд справи стає надбанням членів спільноти ВНЗ. Остаточне рішення приймається журі, до складу якого входять особи, рівні обвинуваченому за рангом (peers).

Повноваження Комітету включають:

- проведення загальних та регулярних досліджень (опитування) членів спільноти ВНЗ з метою (пере)оцінювання Системи честі;
- проведення лекцій та інших освітніх заходів, спрямованих на навчання правилам етичної поведінки та запобігання корупції;
- розгляд скарг та внутрішнє розслідування підозр у порушенні Кодексу честі;
- прийняття рішень за результатами проведених розслідувань;
- притягнення до відповідальності осіб, які порушують положення Політики.

Відповідно до законів й інших нормативних актів України та положень цієї Політики Комітет може приймати рішення про винесення попередження, виключення студента або звільнення працівника ВНЗ. Рішення Комітету є остаточним.

А. Відповідальність за порушення положень Політики

До особи, яка порушила положення Політики, можуть бути застосовані заходи покарання аж до відсторонення від роботи/навчання, звільнення з роботи чи виключення з ВНЗ. Інші санкції, що можуть застосовуватися до порушників, включають попередження, відсторонення від роботи/навчання та – в обмежених випадках – проходження обов'язкового курсу навчання. Зазначений перелік санкцій не є вичерпним.

Б. Захист викривачів

Кожен ВНЗ зобов'язаний забезпечувати захист викривачів, у тому числі від помсти, а також таємницю інформації про особу викривача, але не обмежуючись тільки цим. ВНЗ заохочує всіх студентів та працівників повідомляти про будь-які свої занепокоєння/підозри щодо корупції та іншої безчесної поведінки. Будь-який випадок підозрілої поведінки має бути розслідуваний.

Якщо член спільноти ВНЗ підозрює будь-яку особу у вчиненні чи намірі вчинити будь-яке корупційне чи інше безчесне діяння, такий член зобов'язаний негайно повідомити про свою підозру відповідний структурний підрозділ / комітет / представника адміністрації, який, у свою чергу, зобов'язаний повідомити про цю підозру Особою, що відповідає за антикорупційну політику ВНЗ.

VIII. Ознайомлення з Політикою

Адміністрація ВНЗ ознайомлює з цією Політикою всіх студентів, викладачів, працівників та інших осіб, які афілійовані з ВНЗ, діють від імені ВНЗ чи іншим чином пов'язані з ВНЗ, у зручний спосіб, який адміністрація вважає доцільним та дієвим.

ІХ. Порядок внесення поправок до Політики

Поправки до цієї Політики можуть вноситися Комітетом, що складається з представників студентів, викладачів та адміністрації у рівних частках, лише за виняткових обставин і з поважних причин.